

**ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН 2019-2020 ОНЫ
ХИЧЭЭЛИЙН ЖИЛИЙН СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН
ТАНИЛЦУУЛГА**

1. Дээд боловсролын сургалтын байгууллага (ангилал, байршил, өмчийн хэлбэр)

2019-2020 оны хичээлийн жилийн статистикийн мэдээгээр Монгол Улсад дээд боловсролын 95¹ байгууллага статистикийн мэдээнд хамрагдаж сургалтын үйл ажиллагаа явуулж байна.

Хүснэгт 1. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын тоо

Дээд боловсролын сургалтын байгууллага				
	Бүгд	Төрийн	Хувийн	Гадаадын салбар сургууль
2015-2016	100	17	78	5
2016-2017	95	17	74	4
2017-2018	96	18	75	3
2018-2019	94	18	73	3
2019-2020	95	21	71	3

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын тоо өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулахад 1-ээр нэмэгдсэн байна. Энэ нь дараах өөрчлөлтүүдтэй холбоотой юм. Үүнд:

- i) Шинээр нэмэгдсэн сургуулийн хувьд: Хувийн өмчийн Хүмүүнлэгийн их сургуулийн Дархан-уул аймаг дахь харьяа Хүмүүнлэгийн дээд сургууль, Улаанбаатар хотод Лаунчпад монголия коллеж, ХААИС-ийн харьяа Дархан-уул аймаг дахь Ургамал, газар тариалангийн сургалт, эрдэм шинжилгээний хүрээлэн нь салбараас харьяа сургууль, Кино урлагийн дээд сургууль СУИС-ийн салбараас Хувийн өмчийн дээд сургуулиар мэдээ өгсөн.
- ii) Бусад сургуультай нэгдсэн сургуулийн хувьд: Улаанбаатар эрдэм судлал дээд сургууль Үндэсний техникийн их сургуультай,
- iii) Өмчийн хэлбэр өөрчлөгдсөн сургуулийн хувьд: Иргэний хуулийн 99-д заасны дагуу нийтийн өмч-д тоолох боловч 2019-2020 оны мэдээнд төрийн сургуулийн тоонд Бурхан шашны дээд сургууль, Хөдөлмөр нийгмийн харилцааны дээд сургууль
- iv) Үйл ажиллагаа явуулаагүй сургуулийн хувьд: Ажил олгогч эздийн академи болно.

Дээд боловсролын сургалтын 95 байгууллагын 36.8 хувь нь их сургууль, 52.6 хувь нь дээд сургууль, 7.4 хувь нь коллежийн ангилалд багтаж, 3.2 хувь нь гадаадын салбар сургууль байгаа бөгөөд өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулахад их сургууль, коллеж болон гадаадын салбар сургуулийн тоо хэвээр, дээд сургуулийн тоо 1-ээр буюу 2.0 хувиар өссөн байна. (Хүснэгт 2).

Хүснэгт 2. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын тоо (ангиллаар)

Дээд боловсролын сургалтын байгууллага					
	Бүгд	Их сургууль	Дээд сургууль	Коллеж	Гадаадын салбар сургууль
2015-2016	100	25	64	6	5
2016-2017	95	31	57	3	4
2017-2018	96	35	52	6	3
2018-2019	94	35	49	7	3
2019-2020	95	35	50	7	3

¹2019-2020 оны хичээлийн жилд статистикийн мэдээнд хамрагдсан их, дээд сургуулийн тоо

Төрийн өмчийн 21 сургуулийн 14 (**66.7%**) нь их сургуулийн, 7 (**33.3%**) нь дээд сургуулийн; Хувийн өмчийн 71 сургуулийн 21 (**29.6%**) нь их сургуулийн, 43 (**60.6%**) нь дээд сургуулийн, 7 (**9.9%**) нь коллежийн ангилалд багтаж сургалтын ажил эрхэлж байна.

Дээд боловсролын сургалтын 95 байгууллагаас 85 нь Улаанбаатар хотод, 10 нь хөдөө орон нутагт байрлаж байгааг өнгөрсөн хичээлийн жилтэй харьцуулахад Улаанбаатарт байрладаг сургуулиудын тоо 1-ээр буурч, хөдөө орон нутагт байрладаг сургуулийн тоо 2-оор нэмэгдсэн байна.

Хөдөө орон нутагт сургалтын ажил эрхэлдэг бие даасан 10 сургуулийн нэрийг өмчийн хэлбэрээр ангилан доорх хүснэгтэнд харуулав (Хүснэгт 3).

Хүснэгт 3. Хөдөө орон нутагт байрладаг дээд боловсролын сургалтын байгууллага

Төрийн өмчийн	Хувийн өмчийн	Гадаадын салбар
1. Дорнод их сургууль (Дорнод)	1. Гурван тамир коллеж (Архангай)	
2. Ховд их сургууль (Ховд)	2. Далай ван дээд сургууль (Хөвсгөл)	
3. ХААИС-ийн харьяа Ургамал, газар тариалангийн сургалт, эрдэм шинжилгээний хүрээлэн (Дархан-Уул)	3. Дархан дээд сургууль (Дархан-Уул)	
4. ШУТИС-ийн Эрдэнэт үйлдвэрийн дэргэдэх Технологийн сургууль (ШУТИС, Орхон)	4. Маргад дээд сургууль (Орхон)	
	5. Худалдааны үндэсний дээд сургууль (Баянхонгор)	
	6. Хүмүүнлэгийн дээд сургууль (ХУИС-ийн харьяа, Дархан-уул)	

Хөдөө орон нутагт салбартай сургуулиуд авч үзвэл:

Төрийн өмчийн сургуулийн хувьд: Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль (**3**)², Монгол Улсын их сургууль (**2**), Монгол Улсын Боловсролын их сургууль (**1**), Соёл, урлагийн их сургууль (**2**), Ховд их сургууль (**1**), Худалдааны үйлдвэрлэлийн их сургууль (**1**), Шинжлэх ухаан, технологийн их сургууль (**2**),

Хувийн өмчийн сургуулийн хувьд: Хүмүүнлэгийн ухааны их сургууль (**1**), Мандах их сургууль (**1**), Этүгэн их сургууль (**2**), Хөдөлмөр, нийгмийн харилцааны дээд сургууль (**1**) зэрэг 11 сургууль хөдөө орон нутагт өөрийн салбартай байна.

2. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид

2019-2020 оны хичээлийн жилд их, дээд сургууль, коллежид суралцагчдын тоо 148,446 болж, өмнөх хичээлийн жилээс 9,179-өөр буюу 6.1 хувиар буурсан байна. (Хүснэгт 4).

Нийт суралцагчдын 82,901 буюу 55.8 хувь нь төрийн өмчийн, 65,355 буюу 44.0 хувь нь Хувийн өмчийн, 190 буюу 0.1 хувь нь гадаадын салбар сургуульд суралцаж байна.

Хүснэгт 4. Суралцагчдын тоо (сургуулийн өмчийн хэлбэрээр)

	Суралцагчид (сургуулийн өмчийн хэлбэрээр)			
	Бүгд	төрийн	хувийн	гадаадын салбар сургууль
2015-2016	162,626	95,033	67,276	317
2016-2017	157,138	91,798	65,075	265
2017-2018	155,248	89,473	65,628	147

²Салбар сургуулийн тоог тэмдэглэсэн болно.

2018-2019	157,625	87,992	69,370	263
2019-2020	148,446	82,901	65,355	190

Суралцагчдын тоо өмнөх жилээс 9,179 буюу 5.8 хувиар буурсан бөгөөд өмчийн хэлбэрээр авч үзвэл төрийн өмчийн сургуульд 5,091-ээр буюу 5.8 хувиар, Хувийн өмчийн сургуульд 4,015-аар буюу 5.8 хувиар, гадаадын салбар сургуульд 73-аар буюу 27.8 хувиар тус тус буурчээ. Энэ нь 2018-2019 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийг 17,218 суралцагч төгссөн нь нөлөөлсөн болно. Эдгээр төгсөгч нь 2008-2009 онд 7 настай элссэн, 2012-2013 оны хичээлийн жилээс 2013-2014 оны хичээлийн жилд 5-р ангиас 7-р анги руу шилжилт хийсэн суралцагчид болно.

Нийт суралцагчдын 85.9 хувь нь их сургуульд, 13.8 хувь нь дээд сургуульд, 0.2 хувь нь коллежид, 0.1 хувь нь гадаадын салбар сургуульд суралцаж байна (Хүснэгт 5).

Хүснэгт 5. Суралцагчдын тоо (сургуулийн ангиллаар)

Суралцагчид (сургуулийн ангиллаар)					
	Бүгд	Их сургууль	Дээд сургууль	Коллеж	Гадаадын салбар сургууль
2015-2016	162,626	122,870	38,869	570	317
2016-2017	157,138	133,187	23,293	393	265
2017-2018	155,248	136,673	17,982	446	147
2018-2019	157,625	137,442	19,393	527	263
2019-2020	148,446	127,555	20,412	289	190

Их сургуульд суралцагчид 9,887-оор, коллежид суралцагчид 238-аар, гадаадын салбар сургуульд суралцагчид 73-аар буурсан бол, дээд сургуульд суралцагчид 1,019-өөр өссөн байна.

Нийт суралцагчдын 136,397 буюу 91.9 хувь нь Улаанбаатар хотод, 12,049 буюу 8.1 хувь нь хөдөө орон нутгийн сургуулиудад (**салбар сургуулиуд ороод**) суралцаж байгаа нь өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулахад нийслэл хотод суралцагчдын тоо 9,627-оор буурсан бол, хөдөө орон нутгийн сургуулиудад суралцагчдын тоо 448-аар буурсан байна.

Хүснэгт 6. Суралцагчдын тоо (байршлаар)

Суралцагчид (бүс нутгаар)						
	Бүгд	Улаанбаатар хотод	Баруун бүс	Хангайн бүс	Төвийн бүс	Зүүн бүс
2015-2016	162,626	148,077	4,717	4,066	5,058	708
2016-2017	157,138	143,684	4,211	4,284	4,308	651
2017-2018	155,248	144,061	3,666	3,099	3,740	681
2018-2019	157,625	146,024	3,870	3,016	3,997	718
2019-2020	148,466	136,397	3,488	3,005	4,391	1,165

Энэ хичээлийн жилд 95 их, дээд сургууль нь өдөр, орой, эчнээ хэлбэрээр сургалт явуулж байна.

2019-2020 оны хичээлийн жилд нийт суралцагчдын 90.7 хувь нь өдрөөр, 2.2 хувь нь оройгоор, 7.1 хувь нь эчнээ³-гээр тус тус сурч байгаа нь өмнөх хичээлийн жилийнхтэй өдрөөр

³Эчнээ хөтөлбөрт экстернат орсон болно.

суралцагчид эзлэх хувь 5.1 хувиар, оройгоор суралцагч 16.4 хувиар, эчнээгээр суралцагч 17.3 хувиар тус тус буурсан байна.

Хүснэгт 7. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид (сургалтын хэлбэрээр)

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид				
	Бүгд	өдөр	орой	эчнээ
2015-2016	162,626	143,775	4,548	14,303
2016-2017	157,138	138,962	4,254	13,922
2017-2018	155,248	138,700	4,095	12,453
2018-2019	157,625	141,509	3,803	12,313
2019-2020	148,446	134,683	3,267	10,496

Тоогоор нь авч үзвэл нийт суралцагчид 9,179-өөр, үүнээс өдрөөр суралцагчид 6,826-аар, эчнээгээр суралцагчид 536-аар, оройгоор суралцагчид 1,817-оор тус тус буурсан үзүүлэлттэй байна. (Хүснэгт 8).

2019-2020 оны хичээлийн жилд нийт суралцагчдын 0.1 хувь нь дипломын дээдээр, 80.3 хувь нь бакалаврын, 17.3 хувь нь магистрын, 2.3 хувь нь докторын зэргийн сургалтад хамрагдаж байна.

Хүснэгт 8. Суралцагчдын тоо (боловсролын зэргээр)

Суралцагчид (боловсролын зэргээр)					
	Бүгд	Дипломын дээд	Бакалавр	Магистр	Доктор
2015-2016	162,626	-	140,296	19,005	3,325
2016-2017	157,138	-	133,223	20,066	3,849
2017-2018	155,248	124	130,484	20,345	4,295
2018-2019	157,625	362	130,545	22,499	4,219
2019-2020	148,466	98	119,203	25,753	3,392

2019-2020 оны хичээлийн жилд нийт суралцагчдын тоо 9,179-өөр буурсан бөгөөд дипломын дээд зэргээр суралцагчид 264-өөр, бакалавр⁴-ын зэргээр суралцагчид 11,342-оор, докторантурт суралцагчдын тоо 827-оор тус тус буурсан бол, магистрантурт суралцагчдын тоо 3,254-өөр өссөн байна.

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдын 93,552 буюу 61.0 хувийг эмэгтэй, 39.0 хувийг эрэгтэй суралцагч бүрдүүлж, хүйсийн ялгааны индекс 1.57 байна. Энэ нь өөрөөр хэлбэл 100 эрэгтэй суралцагчид 157 эмэгтэй ногдож байна гэсэн үг бөгөөд дээрх үзүүлэлт өнгөрсөн оны түвшингээс 0.11-ээр өссөн байна.

Хүснэгт 9. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид (хүйсийн индекс боловсролын зэргээр)

	дипломын дээд	бакалавр	магистр	доктор
эрэгтэй	47.2%	41.5%	35.3%	42.8%
эмэгтэй	52.8%	58.5%	64.7%	57.2%

⁴“Дээд боловсролын тухай хууль”-ийн 3.3-д “Дээд боловсролын зэрэг нь багц цагаар хэмжигдэх дипломын, бакалаврын, магистрын, докторын шатлалтай байна” гэж заасан.

Боловсролын бүхий л зэргээр суралцагчдын дотор эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь давамгайлж байгаагаас магистрантурт суралцагч эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь бакалавр болон докторантурт суралцагчдынхаас арай илүү өндөр байна.

Хүснэгт 10. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдын хүйсийн харьцаа (сүүлийн 5 хичээлийн жилээр)

Суралцагчид (хүйсээр, хүйсийн индекс)					
	Бүгд	Эмэгтэй суралцагч	Эрэгтэй суралцагч	Хүйсийн ялгааны индекс	Нийт дүнд эмэгтэйчүүд эзлэх хувь /%/
2015-2016	162,626	93,674	68,952	1.36	57.6
2016-2017	157,138	91,526	65,612	1.39	58.2
2017-2018	155,248	90,094	65,154	1.38	58.0
2018-2019	157,625	93,552	64,073	1.46	59.4
2019-2020	148,446	90,573	57,873	1.57	61

Суралцагчдын мэргэжлийн чиглэл⁵

Суралцагчдыг суралцаж буй мэргэжлийн чиглэлээр ангилж үзвэл: нийт суралцагчдын 15.4 хувь нь боловсрол; 5.3 хувь нь урлаг ба хүмүүнлэг; 5 хувь нь нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл, сэтгүүл зүй; 29.5 хувь нь бизнес ба удирдахуй, эрх зүй; 1.9 хувь нь байгалийн шинжлэх ухаан, математик, статистик; 3.36 хувь нь мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи; 9.1 хувь нь инженерчилэл, үйлдвэрлэл, зохион бүтээлт; 1.5 хувь нь хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй; 14 хувь нь эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал; 4.0 хувь нь үйлчилгээ; 2.2 хувь нь бусад чиглэл (**дээрх салбаруудад одоогоор хамааруулах боломжгүй**)-ээр тус тус суралцаж байна.

Эдгээр үзүүлэлт нь өмнөх оны түвшингээс боловсролын чиглэлийн эзлэх хувь 2, нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл, сэтгүүл зүйн эзлэх хувь 0.5, бизнес, удирдлага, эрх зүй 3-ээр тус тус өссөн бол урлаг, хүмүүнлэгийн эзлэх хувь 3.9, байгалийн шинжлэх ухаан, математик, статистикийн эзлэх хувь 0.3, мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийн эзлэх хувь 0.3, инженерчлэл, үйлдвэрлэл, зохион бүтээлт 2.7, хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй 0.1, эрүүл мэнд, нийгмийн хамгааллын эзлэх хувь 1.5, бусад үзүүлэлт 1 пунктээр тус тус буурсан бөгөөд үйлчилгээ хэвээр байна.

⁵Суралцагчдын мэргэжлийн чиглэлийг тодорхойлохдоо ЮНЕСКО-гоос батлан гаргаж, өөрийн гишүүн орнууддаа зөвлөмж болгосон “Боловсролын олон улсын стандарт ангилал”-ыг (1997 он болон 2011 онд шинэчлэгдсэн) үндсэндээ баримталж байна.

Хүснэгт 11. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчдын мэргэжлийн чиглэлийн эзлэх хувь (сүүлийн 5 жилээр)

Мэргэжлийн чиглэл(хөтөлбөр)-ийн нэр	Нийт суралцагчдад тухайн мэргэжлийн чиглэлийн эзлэх хувь (%)				
	2016	2017	2018	2019	2020
01.Боловсрол	14.0	13.2	14.8	13.3	15.4
02.Урлаг, хүмүүнлэг	7.5	8.2	8.7	9.2	8.2
03. Нийгмийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл, сэтгүүл зүй	5.2	5.8	4.5	4.6	5
04. Бизнес, удирдлага, эрх зүй	26.7	26.0	27.5	26.5	29.5
05. Байгалийн шинжлэх ухаан, математик, статистик, биологи, хүрээлэн	3.6	3.9	2.7	2.3	3
06. Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи	2.7	2.3	3.2	3.7	3.4
07. Инженерчлэл, үйлдвэрлэл, зохион бүтээлт	17.3	16.5	14.5	16	13.4
08. Хөдөө аж ахуй, ой, загасны аж ахуй, мал эмнэл зүй	2.6	2.2	2.2	1.6	1.5
09. Эрүүл мэнд, нийгмийн хамгаалал	11.8	13.3	14.2	15.5	14
10. Үйлчилгээ	4.0	3.6	4.0	4	4.4
11. Бусад	4.6	4.7	3.6	3.2	2.2
Нийт дүн	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Суралцагчдын насны ангилал

Нийт суралцагчдын 1.3 хувь нь 18 хүртэлх насны, 65.4 хувь нь 18-24 настай, 13.1 хувь нь 25-29 настай, 20.2 хувь нь 30 ба түүнээс дээш настай байна.

Хүснэгт 12. Суралцагчид (насаар)

Он	Суралцагчдын тоо						
	Бүгд	18 хүртэлх нас	18-24 нас	25-29 нас	30-34 нас	35-39 нас	40 ба түүнээс дээш
2014-2015	178,295	18,101	124,990	21,080	6,537	4,391	3,196
2015-2016	162,626	11,142	115,040	20,999	7,277	4,562	3,606
2016-2017	157,138	9,109	111,259	20,773	7,622	4,918	3,457
2017-2018	155,248	10,289	108,521	19,579	7,963	4,850	4,046
2018-2019	157,625	11,732	108,090	19,607	8,447	5,405	4,344
2019-2020	148,466	1,867	97,035	19,404	14,813	7,843	7,484

Шинээр элсэгчдийн тоо

Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад 2019-2020 оны хичээлийн жилд 17,566 суралцагч шинээр элсэгчдийн 11,915 буюу 67.8 хувийг тухайн жилд ерөнхий боловсролын сургуулийн 12 дугаар ангийг төгсөж бүрэн дунд боловсрол эзэмшигчид эзэлж байна. Өнгөрсөн хичээлийн жилтэй харьцуулахад нийт шинээр элсэгчид 19,643-аар, түүний дотор ерөнхий

боловсролын сургуулийн 12 дугаар ангийг төгсгөгчдөөс элсэгчдийн тоо 19,643-ээр тус тус буурчээ.

Хүснэгт 13. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад шинээр элсэгчдийн тоо (сүүлийн 5 жилээр)

	Шинээр элсэгч					ЕБС-ийн 12-р ангийг төгсгөгчдийн дүнд түүнээс бакалаврт шинээр элсэгчдийн эзлэх хувь (%)
	Бүгд	Бакалаврт	Дипломын дээдэд	Тухайн жилд ЕБС төгсгөгчдийн тоо, бүгд	Тухайн жилд 12-р анги төгсгөгчдөөс элссэн	
2015-2016	29,023	23,562	-	36,562	17,828	90.3
2016-2017	41,195	35,429	-	38,525	27,626	75.6
2017-2018	45,480	39,311	66	40,818	32,919	85.4
2018-2019	44,094	36,726	244		31,558	77.3
2019-2020	17566				11,915	67.8

Бакалаврын сургалтад шинээр элсэгчдийн дотор тухайн жилд 12 дугаар ангийг төгсгөгчдөөс дээд сургуульд элсэгчдийн хувь 2012-2014 онд тогтвортой, дунджаар 81.0 орчим хувьтай байснаа 2015 онд ерөнхий боловсролын сургуулийн 12 жилийн тогтолцооны 12 дугаар ангийн анхны төгсөлт болж бүрэн дунд боловсрол эзэмшин төгсөгчдийн тоо өмнөх онуудаас бараг 2 дахин багассантай холбоотойгоор элсэлт 90.3 хувь болж өссөн байна.

Дотуур байранд амьдарч буй суралцагчдын тоо

2018-2019 онуудад хичээлийн жилийн эхний байдлаар бакалаврын өдрийн ангийн 12,486 суралцагч дотуур байранд суухаар хүсэлт гаргасны 96.9 хувь буюу 12,102 нь дотуур байраар хангагджээ. Дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчдын 11,435 (**91.6%**) нь өөрийн сургуулийн, 667 (**8.4%**) нь бусад сургуулийн дотуур байранд сууж байна. Дотуур байранд суугчдын тоо өнгөрсөн хичээлийн жилийнхтэй харьцуулахад буурсан үзүүлэлттэй байна. Тухайлбал дотуур байранд суухаар саналаа өгсөн суралцагчдын тоо 2,355-аар, дотуур байранд суугчдын нийт тоо 2,276-аар тус тус буурчээ.

Зураг 6. 2018-2019 оны хичээлийн жилд дотуур байранд амьдарч буй бакалаврын өдрийн ангийн суралцагчдын тоо

Хүснэгт 14. Дотуур байранд амьдарч буй бакалаврын өдрийн ангийн суралцагчдын тоо (сүүлийн 5 жилээр)

Үзүүлэлт	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Дотуур байранд суухаар саналаа өгсөн, бүгд	14,123	11,740	12,590	14,841	12,486
Дотуур байранд сууж байгаа, бүгд	12,748	11,058	12,374	14,378	12,102
Бүгдээс: эмэгтэй	8,887	7,962	8,904	10,340	8,238
Дотуур байрны хангалт	90.3	94.2	98.3	96.9	96.9
Сургуулийнхаа дотуур байранд сууж байгаа, бүгд	11,865	9,774	11,198	13,640	11,435
Сургуулийнхаа дотуур байранд суугчдын дотуур байранд сууж байгаа нийт суралцагчдад эзлэх хувь (%)	93.1	88.4	90.5	94.9	91.6

Дотуур байранд амьдарч буй суралцагчдын 68.1 хувь нь эмэгтэй, 38.2 хувь нь I курс (бэлтгэл ороод), 24.4 хувь нь II курсын оюутнууд, мөн 8,874 буюу 73.3 хувь нь төрийн өмчийн сургуулийн суралцагчид юм.

Суралцагчдын сургалтын төлбөрийн дундаж хэмжээ

2019-2020 оны хичээлийн жилийн байдлаар бакалаврын өдрийн сургалтын төлбөрийн жилийн дундаж хэмжээ төрийн өмчийн сургуульд 2,149.8 мянган, Хувийн өмчийн сургуульд 2,316.8 мянган төгрөг байна. Үүнийг өмнөх хичээлийн жилтэй харьцуулбал: төрийн өмчийн сургуульд сургалтын төлбөр 5.7 хувиар, Хувийн өмчийн сургуульд 4.6 хувиар нэмэгджээ.

Хүснэгт 15. Бакалаврын өдрийн сургалтын төлбөрийн жилийн дундаж хэмжээ (мянган төгрөг)

Үзүүлэлт	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Төрийн өмчийн сургуульд	1,688.0	1,913.0	2,034.1	2,149.8	
Хувийн өмчийн сургуульд	1,842.3	1,952.2	2,215.3	2,316.8	
Төрийн ба Хувийн өмчийн сургуулийн дундаж	1,765.15	1,932.6	2,124.7	2,233.3	
Өмнөх онтой харьцуулсан өсөлтийн хувь (%):					
- Төрийн өмчийн сургуульд	13.3	13.3	6.3	5.7	
- Хувийн өмчийн сургуульд	15.5	6.0	13.5	4.6	

3. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын иргэдээс суралцагчид

Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа дээд боловсролын сургалтын байгууллагад 2019-2020 оны хичээлийн жилийн статистикийн мэдээгээр гадаадын 34 орны 959 иргэн сурч байгаагийн 380 (**39.6%**) нь бакалаврын (**монгол хэлний бэлтгэл ороод**), 363 (**37.8%**) нь магистрын, 216 (**22.5%**) нь докторын сургалтын хөтөлбөрт хамрагдаж байна.

Төрийн өмчийн 11, Хувийн өмчийн 27 нийтдээ дээд боловсролын сургалтын 38 байгууллагад гадаадын оюутан, магистрант, докторант сурч байна.

БНХАУ-аас 681, ОХУ-аас 54, БНСУ-аас 65 суралцагч байгаа нь нийт гадаадын суралцагчдын 83.4 хувь болж байна.

Хүснэгт 16. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадаас суралцагчдын тоо (сүүлийн 5 жилээр)

Үзүүлэлт	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Гадаадын суралцагчдын улсын тоо	32	27	32	31	33	34
Гадаадын суралцагчтай сургуулийн тоо	39	46	38	38	39	38
Гадаадын суралцагчдын тоо, бүгд	1,245	1,450	1,520	1,636	2,275	959
Бүгдээс: - БНХАУ-аас суралцагчдын тоо	561	837	969	1,118	1,640	681
- ОХУ-аас суралцагчдын тоо	254	206	182	180	236	54
- БНСУ-аас суралцагчдын тоо	176	137	132	135	171	65
Бүгдээс: - Магистрантурт суралцагчдын тоо	258	368	497	420	731	363
- Магистрантурт суралцагчдын хувь (%)	20.7	25.4	32.7	25.7	32.1	37.8
Бүгдээс: - Докторантурт суралцагчдын тоо	114	138	173	150	309	216
- Докторантурт суралцагчдын хувь (%)	9.2	9.5	11.4	9.2	13.6	22.5

Сүүлийн 5 жилийн статистик мэдээгээр гадаадаас суралцагчдын тоо өсөж байгаагийн дотор магистрантур, докторантурт суралцагчдын тоо нэмэгдэх хандлагатай байна.

4. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажиллагчид

Нийт ажиллагчдын тоо. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагуудад нийт 11,342 хүн ажиллаж байгаагийн 62.4 хувь нь эмэгтэйчүүд бөгөөд өнгөрсөн хичээлийн жилийн мөн үетэй харьцуулахад ажиллагчдын тоо 1192 хүнээр (-11.4%) цөөрсөн байна.

Нийт ажиллагчдын 7,397 нь (65.2%) төрийн өмчид ажиллаж байгаа нь нийт дүнд эзлэх хувиараа өмнөх оноос 0.5 пунктээр өссөн бол, 4,456 нь (34.8%) Хувийн өмчийн сургуульд ажиллаж байгаа нь 0.5 пунктээр буурсан байна.

Зураг 7. 2019-2020 оны хичээлийн жилд дээд боловсролын сургалтын байгууллагад ажиллагчдын тоо

Хүснэгт 17. Ажиллагчдын тоо (өмчийн хэлбэр, байршлаар)

Хичээлийн жил	Ажиллагчдын тоо	Өмчийн хэлбэр		Байршил	
		Төрийн өмч	Хувийн өмч ⁶	Хот	Хөдөө
2014-2015	13,360	8,547	4,813	11,614	1,746
2015-2016	13,057	8,456	4,601	11,351	1,706
2016-2017	12,740	8,281	4,459	11,156	1,584
2017-2018	12,705	8,151	4,554	11,138	1,567
2018-2019	12,633	8,177	4,456	11,239	1,394
2019-2020	11,342	7,397	3,945	10,073	1,269

Үндсэн багшийн тоо. Нийт ажиллагчдын 7,330 нь (64.6%) үндсэн багш ажиллаж байгаагаас өнгөрсөн хичээлийн жилтэй харьцуулахад үндсэн багшийн тоо 662-аар, түүний дотор төрийн өмчийн сургуульд 357, хувийн өмчийн сургуульд 300-өөр, гадаадын салбар сургуульд 5-өөр тус тус өссөн байна.

Нийт үндсэн багшийн 61.9 хувь нь төрийн өмчийн, 37.8 хувь нь хувийн өмчийн, 0.2 хувь нь гадаадын салбар сургуульд багшилж байна

Зураг 8. 2019-2020 оны хичээлийн жилд дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн багшийн тоо

Хүснэгт 18. Их, дээд сургуулийн үндсэн багш

	Их, дээд сургуулийн үндсэн багш			
	Нийт	Төрийн	Хувийн	Гадаадын салбар
2014-2015	7,528	4,779	2,711	38
2015-2016	7,121	4,578	2,517	26
2016-2017	6,917	4,444	2,454	19
2017-2018	6,729	4,231	2,482	16
2018-2019	6,668	4,183	2,473	12
2019-2020	7,330	4,540	2,773	17

⁶ Хувийн өмчийн сургуулийн тоонд гадаадын салбар сургуулийн тоог оруулсан болно.

5. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид

Төгсөгчдийн тоо, боловсролын зэрэг. 2017-2018 оны хичээлийн жилд 29,164 суралцагч, 2018-2019 оны хичээлийн жилд 23038 суралцагч, 2019-2020 оны хичээлийн жилд ,, суралцагч сургуулиа төгссөн.

Хүснэгт 19. Төгсөгчид(боловсролын зэргээр)

	Төгсөгчид	Дипломын дээд	Бакалавр	Магистр	Доктор
2013-2014	33,850	259	29,477	3,996	118
2014-2015	35,181	93	29,728	5,254	106
2015-2016	35,889	231	30,663	4,859	136
2016-2017	34,681	495	30,301	3,772	113
2017-2018	29,164	45	25,120	3,868	131
2018-2019	23,038	409	18,951	3,574	104
2019-2020					

2018-2019 оны нийт төгсөгчдийн 409 нь дипломын дээд (1.8%), 18951 нь бакалаврын (82.3%), 3,574 нь магистрын (15.5%), 104 нь докторын (0.45%) зэргээр төгсжээ. Өнгөрсөн хичээлийн жилийнхтэй харьцуулахад: бакалавр (-6,169)-ээр, магистр (-294), доктор (-27)-аар тус тус буурсан бол дипломын дээд (+364)-аар нэмэгдсэн байна.

Төгсөгчдийн хүйсийн харьцаа. Нийт төгсөгчдийн 58.6 хувийг эмэгтэйчүүд, 41.4 хувийг эрэгтэйчүүд бүрдүүлж, дээд боловсролын бүх зэргээр төгсөгчдийн дотор эмэгтэйчүүдийн эзлэх хувь давамгайлж байна.

Хүснэгт 20. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгсөгчид (хүйс)

	Нийт
эрэгтэй	41.4
эмэгтэй	58.6

Төгсөгчдийн ажил эрхлэлтийн байдал. 2018-2019 оны хичээлийн жилийн нийт төгсөгчдийн 34.6 хувь нь төгссөн даруйдаа ажлын байртай болсон байна. Энэ үзүүлэлт өнгөрсөн хичээлийн жилтэй харьцуулахад 0.2 пунктээр өсчээ.

6. Дээд боловсролын магадлан итгэмжлэгдсэн сургалтын байгууллагууд

Магадлан итгэмжлэгдсэн байгууллагын тоо. 2018 оны эцсийн байдлаар дээд боловсролын сургалтын 94 байгууллагын магадлан итгэмжлэл нь хүчинтэй байгаа 72 нь их, дээд сургууль, коллеж байна. Магадлан итгэмжлэгдсэн сургуулийн тоо 2014 онд 65, 2015 онд 67, 2016 онд 69, 2017 онд 73, 2018 онд 72, 2019 онд , 2020 онд 45 болсон байна.

Магадлан итгэмжлэгдсэн хөтөлбөрийн тоо.

Хүснэгт 24. Магадлан итгэмжлэгдсэн хөтөлбөрийн тоо

Он	Нийт тоо	Магадлан итгэмжлэгдсэн хөтөлбөрийн тоо		
		Бакалавр	Магистр	Доктор
2015	29	28	1	
2016	-	-		
2017	1	1	-	-
2018	45	44	1	-
2019	47	43	3	1
2020	45	41	3	1

2015-2017 онд боловсролын магадлан итгэмжлэлийн ажлын албаны шинэчлэлийн үе буюу хууль эрх зүй, дүрэм журмыг шинэчлэх шаардлагатай гэдэг үндэслэлээр магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа удааширсан ч 2018 онд 45 хөтөлбөр, 2019 онд 47 хөтөлбөр, 2020 онд 45 хөтөлбөр магадлан итгэмжлэгдсэн байна.